

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΑ
ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΘΕΣΜΙΚΗΣ &
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ
& ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ

Αθήνα, 24-02-2023

Αριθ. Πρωτ. : 17796 - 24-02-2023

ΕΥΚΕ: 189

Ταχ. Δ/νση : Νίκης 10, Σύνταγμα
Ταχ. Κώδικας : 105 63, Αθήνα
Πληροφορίες : Αθανάσιος Παπαηλιού
Τηλέφωνο : 210 3742069
Email : stateaid_unit@mne.gr

Προς : Ειδική Υπηρεσία Διαχ/σης
Ε.Π. Περιφέρειας Ηπείρου
Πλατεία Πύρρου 1 - Διοικητήριο
452 21 Ιωάννινα

**Θέμα: Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόσκληση με τίτλο «Έργα Ενεργειακής
Αναβάθμισης Δημόσιων Κτιρίων - 1ος Κύκλος»**

Σχετ.: Το με αρ. πρωτ. 361/09-02-2023 έγγραφο της Υπηρεσίας σας

Σε συνέχεια του ως άνω σχετικού με το οποίο μας κοινοποιήθηκε, προς γνωμοδότηση αναφορικά με ενδεχόμενη ύπαρξη στοιχείων κρατικής ενίσχυσης, το σχέδιο πρόσκλησης με τίτλο «Έργα Ενεργειακής Αναβάθμισης Δημόσιων Κτιρίων - 1ος Κύκλος», στις οποίες ζητείται η άποψη της Υπηρεσίας αναφορικά στην υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων των εν λόγω δράσεων και λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής::

1. Σύμφωνα με το σχέδιο της πρόσκλησης, αντικείμενο της δράσης αποτελεί η ενεργειακή αναβάθμιση υποδομών και κτιρίων του Δημοσίου και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σημειώνεται επίσης, ότι ο εν λόγω τύπος δράσης συμβάλλει στην προτεραιότητα του ΕΣΕΚ για «Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης».

• Υποδράση 2Α.ι.1.α: Έργα ενεργειακής αναβάθμισης δημόσιων κτιρίων με δυνατότητα ενσωμάτωσης έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και αξιοποίησης ΑΠΕ (αφορά βασική ανακαίνιση κτιρίων). Προτεραιότητα θα δοθεί σε κτίρια με χαμηλή ενεργειακή απόδοση, στα οποία υπάρχει μεγάλο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ. σχολικά κτίρια, νοσοκομεία δυναμικότητας έως 450 κλίνες, αθλητικά κέντρα, κλπ), σε συνδυασμό με τον επιδεικτικό χαρακτήρα των ιδίων των κτιρίων και των συστημάτων που θα εφαρμοσθούν, ώστε να

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

συμβάλουν στην ευαισθητοποίηση του πληθυσμού. Η αξιολόγηση γίνεται με βάση το Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης και τις προτεινόμενες παρεμβάσεις που πιθανόν να περιλαμβάνουν και ΑΠΕ, εφόσον είναι εφικτό, και συνδέσεις net metering.

Στόχος του μέτρου είναι η συμμόρφωση προς τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης ώστε σε κάθε πράξη να επιτευχθεί α) τουλάχιστον μεσαίας κλίμακας ανακαίνιση, όπως ορίζεται στη σύσταση (ΕΕ) 2019/786 της Επιτροπής, ή β) τουλάχιστον 30 % μείωση των άμεσων και έμμεσων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε σύγκριση με τις εκ των προτέρων εκπομπές. Οι παρεμβάσεις που θα υλοποιηθούν, θα πρέπει να αναβαθμίζουν τα κτίρια στην κατηγορία ενεργειακής απόδοσης μεγαλύτερης ή ίσης της Β', σύμφωνα με το άρθρο 10 Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων (ΚΕΝΑΚ) (Α.Π. ΔΕΠΕΑ/οικ.178581/ 30-06-2017, ΦΕΚ Β' 2367), όπως κάθε φορά ισχύει. Στο πλαίσιο παρεμβάσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, προτεραιότητα θα δοθεί στη μεγαλύτερη δυνατή αξιοποίηση ΑΠΕ.

Η εγκατάσταση συστημάτων ΑΠΕ σε δημοτικά κτίρια / αγροτεμάχια / χώρους στάθμευσης και/ή η εγκατάσταση εξοπλισμού ενεργειακής διαχείρισης για κτίρια συνεισφέρουν στις υποδομές με βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση.

Λαμβάνοντας υπ' όψη το Εθνικό Πρόγραμμα Ελέγχου της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΚΑΠΑ/5615/121 / 21.01.2021, ΦΕΚ 182/Β/22.01.2021) και την Αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» δεν ενθαρρύνεται η καύση βιομάζας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της δράσης ανέρχεται σε 2.500.000,00€.

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι Φορείς Κυβέρνησης, Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), Περιφέρεια Ηπείρου, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), Δήμοι και Επιχειρήσεις αυτών.

Ως δυνητικοί δικαιούχοι θεωρούνται και όσοι φορείς έχουν συνάψει προγραμματική σύμβαση με τους παραπάνω αναφερόμενους. Ο Κύριος Δικαιούχος που αναλαμβάνει την υποβολή της πρότασης, σε περιπτώσεις προτάσεων όπου η υλοποίησή τους πραγματοποιείται από πολλαπλούς δικαιούχους είναι ο Δικαιούχος που ορίζεται από το σύνολο των δικαιούχων / συνδικαιούχων.

2. Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω αναφερόμενα, η πρόσκληση αφορά σε επενδυτικές ενισχύσεις για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων του Δημοσίου και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Ηπείρου. Ωστόσο, το είδος των δικαιούχων και των κτιρίων που θα αναβαθμιστούν μέσω των χρηματοδοτούμενων δράσεων ποικίλλει και δύναται να περιλαμβάνει τόσο δημόσιες υποδομές που δεν ενέχουν οικονομική δραστηριότητα, όσο και δημόσιες υποδομές που ενέχουν οικονομική δραστηριότητα, οι οποίες αντιμετωπίζονται διαφορετικά στο πλαίσιο του θεσμικού πλαισίου των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως κρατικές ενισχύσεις ορίζονται οι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό δια της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές».

Ωστόσο, σύμφωνα με το σημείο 6, της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), οι κανόνες κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζονται μόνο όταν ο δικαιούχος του μέτρου είναι «επιχείρηση».

Βάσει του σημείου 7 της ανωτέρω αναφερόμενης Ανακοίνωσης, «το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα ορίσει τις επιχειρήσεις ως οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους».

Στο πλαίσιο αυτό, στο σημείο 17 της ίδιας Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση όπου το Δημόσιο ενεργεί "ασκώντας δημόσια εξουσία" ή όταν οι δημόσιες οντότητες ενεργούν "υπό την ιδιότητά τους ως δημόσιες αρχές"».

Ακολουθως, στο σημείο 28 της Ανακοίνωσης διευκρινίζεται ότι «Η δημόσια εκπαίδευση που οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος που χρηματοδοτείται και εποπτεύεται από το κράτος μπορεί να θεωρηθεί μη οικονομική δραστηριότητα. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι το Δημόσιο: "δημιουργώντας και διατηρώντας αυτό το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο χρηματοδοτείται εν όλω ή εν μέρει από δημόσιους πόρους και όχι από τους σπουδαστές ή τους γονείς τους [...] δεν αποβλέπει στην άσκηση αμειβόμενων δραστηριοτήτων, αλλά εκπληρώνει την αποστολή του έναντι των πολιτών του στον κοινωνικό, πολιτιστικό και εκπαιδευτικό τομέα"».

Αντιστοίχως, στο σημείο 24 της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι «Σε ορισμένα κράτη μέλη τα δημόσια νοσοκομεία αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εθνικού συστήματος υγείας και βασίζονται σχεδόν εξολοκλήρου στην αρχή της αλληλεγγύης. Τα νοσοκομεία του είδους αυτού χρηματοδοτούνται άμεσα από τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους κρατικούς πόρους και παρέχουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους με βάση την καθολική κάλυψη. Τα δικαστήρια της Ένωσης επιβεβαίωσαν ότι, στις περιπτώσεις που υπάρχει η εν λόγω διάρθρωση, οι αντίστοιχοι οργανισμοί δεν ενεργούν ως επιχειρήσεις».

Λαμβάνοντας υπόψη η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης υποδομών δημοσίων κτιρίων η δραστηριότητα των οποίων μπορεί να τεκμηριωθεί ότι εμπίπτει αμιγώς στην άσκηση δημόσιας

εξουσίας (δημόσια εκπαίδευση – παροχή υπηρεσιών υγείας στο πλαίσιο εθνικού συστήματος υγείας), υπό την προϋπόθεση ότι ενδεχόμενη οικονομική δραστηριότητα μπορεί να θεωρηθεί ως βοηθητική και επίσης ότι (μεταξύ άλλων) η εξοικονόμηση ενέργειας όταν υφίσταται διενεργείται υπό το σύστημα net metering ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι δεν ασκείται οικονομική δραστηριότητα και άρα η χρηματοδότηση της πράξης δεν ενέχει στοιχεία κρατικών ενισχύσεων.

4. Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης αθλητικών κέντρων και λοιπών δημοσίων κτιρίων για τα οποία δεν προσδιορίζεται με σαφήνεια η άσκηση ή μη οικονομικής δραστηριότητας, γεγονός που αποτελεί σημαντικό παράγοντα καθορισμού του θεσμικού πλαισίου Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα εξεταστούν οι υποβαλλόμενες προτάσεις υπό διαφορετικό πρίσμα. Συγκεκριμένα, τα έργα αυτά δύναται να αφορούν διάφορα είδη φορέων και χρήσης δημοσίων κτιρίων, όπως για παράδειγμα κτίρια που χρησιμοποιούνται για παροχή αθλητικών, πολιτιστικών ή ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων με ή χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα, κτίρια που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά και μόνο για τη λειτουργία υπηρεσιών του δήμου ή άλλου δημόσιου φορέα, κτίρια που τυχόν ενοικιάζονται ή παραχωρούνται σε άλλους φορείς και επιχειρήσεις για την άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων, κλπ. Παράλληλα, προτάσεις έργων δύναται να υποβάλλουν και λοιποί φορείς κατ' αρμοδιότητα, οι οποίοι ενδέχεται να ασκούν οικονομική δραστηριότητα, στο πλαίσιο της οποίας υλοποιούν έργα ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων.

Συνεπώς, προκειμένου να προσδιοριστεί το θεσμικό πλαίσιο Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει του οποίου θα εξεταστούν οι προτάσεις έργων που θα υποβληθούν, είναι αναγκαίο να ληφθούν υπόψη επιπλέον παράγοντες που σχετίζονται με τους δικαιούχους, τη χρήση και τη φύση των δημοσίων κτιριακών υποδομών που θα αναβαθμιστούν ενεργειακά.

5. Στο πλαίσιο αυτό, ένας πρώτος σημαντικός παράγοντας που πρέπει να αξιολογηθεί είναι ο τοπικός χαρακτήρας της δημόσιας κτιριακής υποδομής, καθώς, σύμφωνα με το σημείο 196 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, η Επιτροπή σε ορισμένες αποφάσεις της έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, ένα «*μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυνοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης*».

Αν και δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν γενικές κατηγορίες μέτρων που πληρούν τα ως άνω αναφερόμενα κριτήρια, σύμφωνα με το σημείο 197 της εν λόγω Ανακοίνωσης, προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής παρέχουν παραδείγματα περιπτώσεων όπου η Επιτροπή διαπίστωσε,

υπό το πρίσμα των ειδικών συνθηκών της υπόθεσης, ότι η δημόσια στήριξη δεν ήταν ικανή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Τα παραδείγματα αυτά περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων

- αθλητικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις αναψυχής που εξυπηρετούν κυρίως ένα τοπικό κοινό και είναι απίθανο να προσελκύσουν πελάτες ή επενδύσεις από άλλα κράτη μέλη,
- πολιτιστικές εκδηλώσεις και οντότητες που ασκούν οικονομικές δραστηριότητες οι οποίες ωστόσο είναι απίθανο να προσελκύσουν χρήστες ή επισκέπτες που θα τις προτιμούσαν από παρόμοιες εκδηλώσεις σε άλλα κράτη μέλη,
- ένα συνεδριακό κέντρο, στην περίπτωση που η θέση του και η πιθανή επίδραση της ενίσχυσης στις τιμές είναι πραγματικά απίθανο να αποσπάσει χρήστες από άλλα κέντρα σε άλλα κράτη μέλη.

Όπως διευκρινίζεται στο σημείο 210 της παρ. 7.2.2 της ίδιας Ανακοίνωσης, «η λογική που διέπει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή έκρινε ότι ορισμένα μέτρα δεν είναι ικανά να επηρεάσουν τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών ... μπορεί επίσης να ενδείκνυται για κάποια δημόσια χρηματοδότηση υποδομής, ιδίως τοπικής ή δημοτικής υποδομής, ακόμη και αν αυτή αποτελεί αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης. Ένα καθοριστικό στοιχείο των περιπτώσεων αυτών θα ήταν η κάλυψη της, κατά κύριο λόγο, τοπικής ζήτησης, καθώς και τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι διασυνοριακές επενδύσεις δεν είναι πιθανό να επηρεαστούν παρά μόνο οριακά. ... Στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν επηρεάζονται οι εμπορικές συναλλαγές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν δεδομένα που δείχνουν ότι υπάρχει μόνο περιορισμένη χρήση της υποδομής εκτός του κράτους μέλους και ότι οι διασυνοριακές επενδύσεις στην υπό εξέταση αγορά είναι ελάχιστες ή είναι απίθανο να επηρεαστούν αρνητικά».

6. Από την άλλη πλευρά, για τις υποβαλλόμενες προτάσεις έργων όπου οι δικαιούχοι αναβαθμίζουν κτίρια στο πλαίσιο άσκησης οικονομικής δραστηριότητας, είναι αναγκαίο να αξιολογηθεί ο χαρακτήρας της συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας και η ποσόστωση (εάν υφίσταται) μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων.

Ειδικότερα, στο σημείο 205 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης αναφέρεται ότι: «στην περίπτωση που μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η δημόσια χρηματοδότηση για την κατασκευή της θα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει τις δαπάνες που συνδέονται με τις οικονομικές δραστηριότητες».

Επιπλέον, στο σημείο 207 της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι: «εάν, σε περίπτωση μεικτής χρήσης, η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η Επιτροπή θεωρεί ότι η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει καθόλου στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων, υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική

χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της Οι βοηθητικές δραστηριότητες πρέπει να παραμένουν περιορισμένης εμβέλειας όσον αφορά τη δυναμικότητα της υποδομής.». Στο σημείο αυτό της Ανακοίνωσης αναφέρεται ότι η οικονομική χρήση της υποδομής μπορεί να θεωρηθεί βοηθητική, όταν η δυναμικότητα που διατίθεται κάθε χρόνο για μια τέτοια δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το 20 τοις εκατό της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας της υποδομής.

Όλα τα ανωτέρω όμως πρέπει να αξιολογηθούν σε επίπεδο πρότασης που θα υπάρχουν σε λεπτομέρεια τα στοιχεία που απαιτούνται για την εξαγωγή συμπεράσματος επί κρατικών ενισχύσεων.

7. Στο διατακτικό της πρόσκλησης είναι απαραίτητο να προστεθούν:

- Η Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1084 της Επιτροπής.
- Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθμ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis).
- Το υπ' αριθμ. 74391 / ΕΥΚΕ 2634 / 13.07.2016 έγγραφο της Εθνικής Αρχής Συντονισμού / ΕΥΚΕ «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020».
- Το με αρ.πρ. 92415/ΕΥΚΕ6282/28-08-2017 έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων με θέμα «Οδηγίες και Παρότρυνση Τήρησης Διαδικασιών προς Φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση Κρατικών Ενισχύσεων»
- Το με αρ. πρωτ. 115150/ΕΥΚΕ 4023/2-11-2016 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες αναφορικά με την αξιολόγηση πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας των πράξεων με τους κανόνες των Κρατικών Ενισχύσεων».
- Η παρούσα γνωμοδότηση της υπηρεσίας μας.

8. Πρόσθετα στο σώμα της πρόσκλησης πρέπει:

Στο κεφάλαιο 3 «Επιλεξιμότητα» να γίνουν οι εξής προσθήκες:

- Μια πράξη εξετάζεται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής (σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου να επιβεβαιωθεί η

συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού, πρέπει κατά την υποβολή των προτάσεων οι δυνητικοί δικαιούχοι να υποβάλλουν στοιχεία τα οποία διασφαλίζουν ότι η χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να έχει επιπτώσεις στις συναλλαγές. Είναι στην διακριτική ευχέρεια της ΕΥΔ να ζητήσει επιπλέον δικαιολογητικά έγγραφα προκειμένου να μπορέσει να ολοκληρώσει την αξιολόγηση.

- Έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01). Στις περιπτώσεις αυτές, προκειμένου το σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης της προτεινόμενης δράσης να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, πρέπει να διασφαλιστεί ότι η χρηματοδότηση που παρέχεται για την κατασκευή των σχετικών υποδομών δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για διεπιδότηση ή για έμμεση επιδότηση άλλων οικονομικών δραστηριοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της λειτουργίας των υποδομών. Η διεπιδότηση μπορεί να αποκλειστεί εφόσον διασφαλισθεί ότι ο ιδιοκτήτης της υποδομής δεν ασκεί οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα ή –αν ο ιδιοκτήτης της υποδομής ασκεί οποιαδήποτε άλλη οικονομική δραστηριότητα- με την τήρηση ξεχωριστών λογαριασμών, τον κατάλληλο επιμερισμό των δαπανών και των εσόδων και με τη διασφάλιση ότι η δημόσια χρηματοδότηση δεν στηρίζει άλλες δραστηριότητες.

- Έργα ενεργειακής αναβάθμισης κτηρίων που αφορούν στην οικονομική και εμπορική εκμετάλλευση παρεχομένων υπηρεσιών ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και εξετάζονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων (ΓΑΚ, ενισχύσεις ήσσονος σημασίας κατευθυντήριες οδηγίες κλπ). Στις περιπτώσεις που τελικά κριθεί ότι η προτεινόμενη δράση ή τμήμα δράσης εμπίπτει στο ανωτέρω θεσμικό πλαίσιο, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής της μέχρι του ύψους της έντασης ενίσχυσης που προσδιορίζεται μέσω της χρήσης του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού ή του Κανονισμού De Minimis, ανά περίπτωση.

Επισημαίνεται ότι στην περίπτωση της κρατικής ενίσχυσης το ποσό που υπολείπεται της εγκεκριμένης συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης σε σχέση με το συνολικό κόστος του έργου, καλύπτεται από ίδιους πόρους του δικαιούχου.

- Σε περίπτωση που μια πράξη εξετάζεται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01) και προκειμένου να επιβεβαιωθεί η συμβατότητα του έργου με το δίκαιο του ανταγωνισμού ως μη κρατική ενίσχυση:

α) οι δυνητικοί δικαιούχοι πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία που καταδεικνύουν ότι οι δικαιούχοι είναι δημόσιες αρχές, ιδιοκτήτες των υποδομών (ή με μακροχρόνια μίσθωση που καλύπτει τουλάχιστον το χρόνο απόσβεσης της επένδυσης),

β) στην περίπτωση που τα έργα αφορούν σε τοπική ή δημοτική υποδομή η οποία είναι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης, οι δυνητικοί δικαιούχοι πρέπει να υποβάλλουν στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η υποδομή καλύπτει, κατά κύριο λόγο, τοπικές ανάγκες και συνεπώς η χρηματοδότηση του έργου δεν απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και δεν επηρεάζει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών,

γ) στην περίπτωση που τα έργα αφορούν σε υποδομή μικτής χρήσης, η οποία είναι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης, είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση στοιχεία που καταδεικνύουν ότι η υποδομή είναι στη διάθεση των χρηστών ανοιχτά και χωρίς διακρίσεις, προκειμένου να διασφαλίζεται η αποτροπή της ενίσχυσης συγκεκριμένων τελικών χρηστών των υποδομών, καθώς και στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι η οικονομική δραστηριότητα είναι αμιγώς επικουρική και αποτελεί βοηθητική δραστηριότητα περιορισμένης εμβέλειας.

Επιπλέον, προκειμένου τα προτεινόμενα έργα να μην ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διασφαλιστεί από τους δικαιούχους ότι οι προτεινόμενες παρεμβάσεις δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, ήτοι, δεν είναι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης (δεν συνάπτεται σύμβαση οικονομικού ανταλλάγματος με διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας μετά το πέρας του έργου).

Στο κεφάλαιο 4 «Οδηγίες Υποβολής Προτάσεων» και ειδικότερα στην παράγραφο σχετικά με τα απαιτούμενα έγγραφα προστίθενται εδάφια ως ακολούθως:

- Για τα έργα που δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και εξετάζονται στο πλαίσιο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01), προκειμένου να επιβεβαιωθεί ότι οι παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης των δημόσιων κτιριακών υποδομών δεν ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, ήτοι, δεν είναι αντικείμενο εμπορικής εκμετάλλευσης η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (δεν συνάπτεται σύμβαση οικονομικού ανταλλάγματος με διαχειριστή δικτύου διανομής ενέργειας μετά το πέρας του έργου).
- Για δράσεις που ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης και θα εξετασθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης («Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός»), είναι απαραίτητο να περιέχονται στο φάκελο που θα υποβληθεί προς αξιολόγηση στοιχεία που τεκμηριώνουν την τήρηση των υποχρεώσεων ΓΑΚ, προκειμένου να εξεταστεί η εκπλήρωση των προϋποθέσεων του

Γενικού (βλέπε Παράρτημα ελέγχου τήρησης υποχρεώσεων Γενικού Μέρους του ΓΑΚ) και, κατά περίπτωση κατάλληλου, Ειδικού Μέρους (άρθρου) του ΓΑΚ.

Η ΕΥΔ διατηρεί το δικαίωμα, κατά την κρίση της, να ζητήσει την υποβολή διευκρινίσεων για την τεκμηρίωση κάθε περίπτωσης, εφόσον αυτό κριθεί απαιτητό.

9. Όπως επισημάνθηκε και στην με με Α.Π. 92415/ΕΥΚΕ6282/28.08.2017 επιστολή της ΕΥΚΕ, υπενθυμίζεται ότι:

- Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 74391/ΕΥΚΕ2634/13.07.2016 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες στους φορείς που εμπλέκονται στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2014-2020», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού και να αποστέλλεται για έγκριση από την ΕΥΚΕ

Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται

i) η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, καθώς και

ii) η λίστα ελέγχου των γενικών και ειδικών όρων εφαρμογής του ΓΑΚ που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 33004/ΕΥΚΕ1321/24.03.2016 επιστολή της ΕΥΚΕ, αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

- Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή του Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 (ΓΑΚ), κατά την αξιολόγηση των προτάσεων πρέπει να λαμβάνεται υπόψη οι επιστολές της ΕΥΚΕ αναφορικά με διευκρινίσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014» (Α.Π.101270/ΕΥΚΕ3633/30.09.2016, 42649/ΕΥΚΕ5351/10.04.2017 & 64295/ΕΥΚΕ5796/09.06.2017) όσον αφορά στον αποκλεισμό των προβληματικών επιχειρήσεων και των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf, τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής και τις ατομικές επιχειρήσεις.

- Με την έκδοση της απόφασης ένταξης πράξης και εφ' όσον χρησιμοποιείται ο Γ.Α.Κ., η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης πρέπει άμεσα να συμπληρώσει και να διαβιβάσει την ΕΥΚΕ το Παράρτημα ΙΙ του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 (ΓΑΚ) που περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις που απαλλάσσονται σύμφωνα με τους όρους του εν λόγω Κανονισμού, προκειμένου η ΕΥΚΕ να προβεί στην ηλεκτρονική υποβολή της πράξης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού) μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής SANI, εντός των καθορισθέντων χρονικών ορίων που τίθενται στο άρθρο 11 του ΓΑΚ.

- Επιπλέον υπενθυμίζεται ότι, σε περίπτωση που η χορηγηθείσα κρατική ενίσχυση εφ' όσον χρησιμοποιείται ο Γ.Α.Κ. αφορά σε ποσό 500.000,00€ και άνω, η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης

πρέπει να αποστείλει στην ΕΥΚΕ τα στοιχεία που απαιτούνται για τη δημοσιοποίηση χορηγηθείσας μεμονωμένης κρατικής ενίσχυσης στην εφαρμογή ΤΑΜ (Transparency Award Module) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατ' εφαρμογή της με αρ. πρωτ. 12163/ΕΥΚΕ/4902/27.01.2017 επιστολής της ΕΥΚΕ με θέμα «Υποχρέωση και διαδικασίες δημοσίευσης στοιχείων χορηγούμενων κρατικών ενισχύσεων».

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης
Κοινού και Πρωτοκόλλου

Κ.Α.Α.
ΑΛΒΕΡΤΗ ΦΩΤΕΙΝΗ

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ - ΧΕ

Βαγγέλης Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή (Ηλεκτρονικά):

- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης ΕΣΠΑ
- ΕΥΚΕ-ΧΕ